

Бисенбаева Ә.П.

магистр, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Қазақстан, Алматы қ., e-mail: w-5@mail.ru

БИҢ ШИННІҢ ПОЭЗИЯЛЫҚ ШЫҒАРМАЛАРЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Бұл мақалада Қытай әдебиетінің көрнекті өкілі, революциялық-қоғамдық қызметі мен ақындық үні ел арасына кең жайылған Биң Шиннің поэзиялық шығармаларының ерекшеліктері жайлы баяндалады. Мақала авторы Бин Шин өлеңдерінің құрылымдық сипатын зерттей отырып, оның шығармашылық ізденістерінің ішкі иіріміне үңіледі. Биң Шин туындыларында айрықша орын алатын балалық шақ поэзиясының әрқандай үлгілеріне көңіл аударады, қаламгердің балаларға арналған шығармаларындағы тың идеяларға, көркемдік шешімдерге, өлеңдерінің астарында жатқан қоғамға наразылық көріністері мен шынайы образдарға талдау жасайды. Автор ақын өлеңдерінің өзі өмір сүрген дәуірдің шындығымен байланысып жатқанын ескере отырып, Биң Шин ақынның шығармашылық лабораториясына зер салады – оның замана шындығын қандай деңгейде көрсете алғандығын, сол жолдағы шеберлігін сарапқа салады. Шағын зерттеуде ақын өлеңдерінің тақырыптық-идеялық қыры мен көркемдік сипаттарына шолу жасалған, қаламгер поэзиясының өзіндік ерекшелігі қарастырылған. Сонымен бірге ақын өлеңдеріндегі сан қырлы тақырыптарды жүйелеу мәселесіне назар аударылады. Ізденуші қаламгердің шығармаларындағы балалар бейнесіне тоқтала отырып, Биң Шиннің поэзиялық туындыларының ерекшеліктерін жан-жақты ашып көрсетеді.

Түйін сөздер: поэзия, қытай әдебиеті, балалық шақ, афоризм, лирика, қытай поэзиясы, стиль, образ, тіл.

Bissenbayeva A.P.

Master, Kazakh National Al-Farabi University, Kazakhstan, Almaty, e-mail: w-5@mail.ru

Features of the poetic works of Bean Shin

This article describes the features of the poetry of Bing Shin, an outstanding representative of Chinese literature, a revolutionary social activity and a poetic voice that spread widely among the people. The author of the article explores the form and looks at the inner depth of the artistic search for the poems of the poet. It also talks about many aspects of children's poetry, which plays a special role in the work of Bing Shin, analyzes the poet's ideas in his works devoted to children, artistic values, contradictions and real images in society based on his creations. Taking into account that the poems of the poet are directly connected with the reality of the epoch of that time, the author draws attention to the creative laboratory of the poet - he assesses the ability to show contemporary reality and his skill. The author reviews the content, ideological and artistic values of the poems of the poet, at the same time, the characteristic features of his poetry are considered. Along with this, attention is drawn not only to the thematic systematization of the poems of the poet, but also artistic analysis of the images of children, thereby revealing the features of the poetic creativity of Bing Shin.

Key words: poetry, Chinese literature, childhood, aphorism, lyric poetry, Chinese poetry, style, image, language.

Бисенбаева А.П.

магистр, Казахский национальный университет имени аль-Фараби, Казахстан, г. Алматы, e-mail: w-5@mail.ru

Особенности поэтических произведений Бинг Шина

В этой статье описываются особенности поэзии Бинг Шина, выдающегося представителя китайской литературы, революционно-социальная деятельность и поэтический голос которого широко распространились среди народа. Автор статьи исследует форму и смотрит на внутреннюю глубину художественных поисков стихотворений поэта. В ней также говорится о многих аспектах детской поэзии, которая играет особую роль в творчестве Бинг Шина, анализируются идеи поэта в его произведениях посвящённых детям, художественные ценности, противоречия и реальные образы в обществе, лежащие на основе его стихотворений. Принимая во внимание то, что стихотворения поэта напрямую связаны с реальностью эпохи того времени, автор обращает внимание на творческую лабораторию поэта – оценивает умение показать современную действительность и его мастерство. Производится обзор содержания, идеологических и художественных ценностей стихотворений поэта, в тоже время рассматриваются характерные особенности его поэзии. Вместе с этим, обращается внимание не только на тематическую систематизацию стихотворений поэта, но и проводится художественный анализ образов детей, тем самым раскрывая особенности творчества Бинг Шина.

Ключевые слова: поэзия, китайская литература, детство, афоризм, лирика, китайская поэзия, стиль, образ, язык.

Кіріспе

Әдебиет төңкерісі мен 1919 жылғы «4 мамыр» қозғалысын бастан өткерген жаңа қытай поэзиясы өзінің сыртқы пішінін ғана емес, ішкі мазмұнын да өзгертіп, еш өкінішсіз дәстүрлі өткенімен қоштасып, шынында да, ерекше күйге қадам басты. Бұл дәуірдегі қытай әдебиеті өкілдері қоғамдағы оқиғаларға батыл үн қосты.

Биң Шин – қытай жаңа заман әдебиетіндегі ең ардақты да көрнекті, өнімді еңбек еткен қаламгерлердің бірі. Ол – XX ғасырдағы қиынқыстау кезеңнің куәгері болып, 75 жыл бойы жазуды тоқтатпаған жан. Оның шығармашылық мансабы әсіресе «4 мамырдағы» әдебиет қозғалысынан бастап айқын көзге түсіп, қазіргі қытай әдебиетіне үлкен үлес қосқан. Ол «Биң Шин стилі» атты бірнеше әдебиет формасының тууына негіз болды және әдебиет модернизациясының нық қалыптасуына септігін тигізді. Шығармашылықта тек қана бір бағытпен шектеліп қалмай, новелладан бастап поэмаға дейінгі әртүрлі жанрды еңбек еткен.

Негізгі бөлім

Биң Шин өлеңдерінің формасы мен мазмұны Биң Шин өлеңдері өзінің формасы мен мазмұны жағынан қазіргі заманға лайықты талаптарға да мүлтіксіз жауап береді. Алғашқы өлеңдері 1919 жылы Төртінші мамыр қозғалысынан кейін жарияланды. «Сол жылдардағы поэзияның рухани, көркемдік әлемінен оның эстетикалық бағдарын, өлеңнің формасы мен

құрылымынан қытайдың жаңа поэзиясын қалыптастыруда шетелдік әдебиеттердің үлкен үлес қосқанын көре аламыз. Бұл – көркемдік классика дәстүрінің өзінің мән-маңызын жоғалтпағандығының белгісі» (Проблемы литературы Дальнего Востока, 2012: 99).

Оның екі рет басылған өлеңдер жинағы бар: «Самсаған жұлдыздар» (1921) мен «Көктем суы» (1923). Ол формасы мен мазмұны жағынан жаңаша жанрдың тууына негіз болды. Классикалық қытай өлеңі мен жапонның танку және хокку өлең формаларын біріктіріп, оған христиандық сарындар қосты. Қысқа өлеңдер жазды (сяоши), өлеңдері көлемге бағынбайды (бір тармақта 2-ден 15-16-ге дейін иероглифтер болады).

«XX ғасырдың басында христиандық бағыт қытайлықтардың ойын қалыптастыруда айтарлықтай рөл атқарды» (Мао Китайская литература, 2015:52). Оның шығармашылығына миссионерлік уағыздар ықпал етті.

Оның шығармашылығы – қытай топырағында өсіп-өнген католиктік идеяға негізделді: ғаламдық мәселелерді (мәселен, әлеуметтік) Жаратқанға жалбарына отырып шешуге тырысу, христиандық құндылықтарды уағыздау. Биң Шин шығармашылығы оқырман жүрегіне жол тапты. Биң Шиннің ойлары жаңаша, уақытпен үндесіп жатқан қызықты ойлар еді.

Биң Шин шығармашылығын зерттеуші Су Сюэлинь 20-30 жылдардағы жазушыларды зерттеп, мынадай тұжырымға келді: «4 мамыр» қозғалысынан кейінгі екі жыл ішінде жаңа әдебиет саласы тоқырауға ұшырады. Алайда көп ұзамай лайықты туындылар шыға бастады. Бі-

ріншісі – Лу Синьнің «Ұран» атты әңгімелер жинағы, екіншісі – Биң Шиннің өлеңдері» (Су Сюе Лин, 2000:25).

Чжо Цзожэнь достарының арасында үш дарынды ақын бар екенін айтқан: Юй Пинбо, Нун Иньмо және Лю Баньнун. Ал Су Сюэлинь оның тек өз достарының арасында ғана шектеліп қалғанын айтады. Оның ойынша, Биң Шиннің қазіргі қытай поэзиясының дарынды ақындарының бірі екенін мойындамауға болмайды.

Биң Шиннің поэзиясы «4 мамыр» қозғалысынан кейінгі жаңа әдебиеттегі өзекті тақырыпты қозғай отырып, оқырмандар арасында ерекше қызығушылыққа ие болды. 1922 жылы «Чэнь Бао Фу Цзюань» баспасы бір айдың ішінде Биң Шиннің «Жұлдыздар» деген атпен 164 өлеңін үздіксіз басып шығарды.

1921 жылы Биң Шин Үндістан жазушысы Рабиндранат Тагордың ықпалымен «Самсаған жұлдыздар», «Көктем суы» деген екі өлеңдер жинағын шығаруға кірісті. 1919 жылы Биң Шин бір күні қысқы кеште інісімен бірге Тагордың «Ұшып келген құстар» әңгімесін оқығанда, Бин Чжун: «Кей кездері ойлар өте шашыраңқы болғандықтан, шығарма жазу да қиынға түседі деп айтқан сен емес пе едің? Сондықтан, міне, осылай қағазға түсіріп отыруға болады», – дейді (Ван Бин Гын, 1991: 10). Содан бері Биң Шин өзінің әсерлерін дәптерге жазып отыратын болған.

1920 жылдың көктемінде Биң Шиннің екінші ағасы Бин Шуцзи кітаптарды жинап жүріп, сол дәптерді тауып алды. Ол жазбаларды мұқият оқып, дәптердің алғашқы бетіне «Жұлдыздар» деп жазған.

1921 жылдың күзінде Биң Шиннің інісі Бин Цзи: «Әпке! Сен мына жазбаларды басып шығара аласың ба?» (Ван Бин Гын, 1991: 11) – дейді. Биң Шин соңғы бөлімін аяқтағаннан кейін, жинақ көп ұзамай басып шығарылды. Бұл өлеңдер жинағына Биң Шиннің үш ағасының берген бағасы мен ақынның екі жыл ішінде түйген әртүрлі ой-пікірлері енген.

Бір айдан кейін «Көктем суы» деген атпен Биң Шиннің 182 өлеңі жарыққа шықты. Күн сайын оқырмандар оның екі-үш өлеңдерін оқи алатын. «Көктем суының» мазмұны мен стилі баяғыдай қалып, «Жұлдыздар» тақырыбын жалғастырды: махаббат, ана махаббаты, адам махаббаты, табиғатқа деген махаббат, балаларға деген махаббат философиясы.

Биң Шин поэзиясына берілген бағалар

Оның өлеңдері жоғары бағаланды. Редактор: «Биң Шиннің «Жұлдыздар» өлеңдер жинағын оқығанда жаздың ыстық күнінде салқындық-

ты сезінгендей күйге енесің», «шөл далада... оазиспен келе жатып, Хун Вэйхэ дереккөзін тауып алғандағы сезім», - деп жазған (Черкасский, 1964:159). Бұл жердегі елсіздік, тақырлық, қапырық жаз деген сөздер сол кездегі әдебиет пен қоғамның жағдайын бейнелеп тұр, ал Биң Шиннің поэзиясы ол кезде керісінше дамып, өрлеп келе жатты.

Ху Шиннің «Тәжірибелер» өлеңі байхуа тілінде жазылған өлеңдердің түпнұсқасы болып келеді. «Көбелектер» өлеңі жарық көргеннен кейін көптеген адамдар жаңа поэзия үшін жаңа өзгерістер жасап, ескі өлеңдердің көлемін қысқартып, жаңа өлең жазу тәжірибесін бастауға ұсыныс жасады. Немесе Батыс өлеңдерінің стилін зерттеп, солардың үлгісінде Қытайда жаңа поэзия үлгісін қалыптастыру сөз болды. Көбісінде бұл тәжірибе жақсы нәтижелерге жеткізе алмады, ал Биң Шиннің бұл жолдағы тәжірибесі өте сәтті шықты. Оның үстіне Су Сюэлиньнің зерттеуіне сүйенсек: «Биң Шин нәзіктікке, әйел жанының сезімталдығына сүйене отырып, өзінің жолымен гипноздалған секілді жүріп келе жатып, жасыл жердің бөлігін жұлып кетіп бара жатқан секілді» (Су Сюе Лин, 2000:16). Бұл жердегі қозғалған мәселе ақынның дарындылығы жайлы ма, әлде жаңа поэзияның құдіреті әперген дарындылық па. Ван Бингэннің ойынша, «өлең жазу мен шығарма жазу – екі түрлі нәрсе, ақын міндетті түрде дарынды болады, дарынсыз ақын ешқашан жақсы өлең жаза алмайды. Биң Шин – сөзсіз дарынды ақын».

Ол «Жұлдыздар», «Көктем суы» атты өлеңдер жинағы арқылы ел құрметіне бөленді.

«Ол кезде Биң Шин қарапайым қыз болған, ол әлі әлемді аралап көрген жоқ, оқу орнының сыртынан шетке шыққан жоқ, әлі шетелдерге оқуға кеткен жоқ. Алайда сол уақыттың өзінде оның өлеңдеріне, ұстаздар мен профессорларды қосқанда, табынушылар жеткілікті болды. Адамдардың Биң Шиннің өлеңдеріне тамсанып, сүйсініп, оларға еліктегені соншалық, барлық газет-журналдар «Көктем суы» және «Жұлдыздар» стиліндегі өлеңдерге толып кетті. Және сол өлеңдердің арқасында қысқа өлеңге әуестенушілер көбейді» (Маркова, 1961:201). Сөйтіп, «Жұлдыздар» өлеңі авторының арқасында көптеген жас ақындар әдебиет саласында тамаша туындылар туғызды.

Биң Шин өлеңдер патшалығында алдыңғы орында тұрғанымен, өзін ешқашан ақын ретінде мойындамады. 1921 жылы 23 маусымда ол «Чэнь Бао Фу Цзюань» газетіне өзінің кішігірім «Тамаша» деген өлеңін берді. Сунь

Фуюань редакторы: «Бұл шағын ғана туынды өлеңге деген үлкен қызығушылық туғызды» деген. Бес күннен кейін Биң Шин ханымның он екі жолдан тұратын әйгілі «Тамаша» өлеңі жарияланды. Биң Шин «Жұлдыздар» және «Көктем суы» өлеңдерінде оқырманға үндістандық ақын Тагорға еліктейтінін айтады. «Жұлдыздар» жинағының алғысөзінде Биң Шин өз өлеңдері жайлы: «олардың бәрі – менің бірікпеген ойларым» деп жазған (Биң Шин тіпті «өлең» деген сөзді қолданбайды), «олар жұмбақтықтан, құпиядан айырылған, олар тек шетел ақынының әсеріне ұшырады» дейді ол. Іс жүзінде Тагор қолтаңбасы Биң Шин шумақтарында нәзік сөз бен нәзік сезім түрінде қайталанды, Биң Шин оны табиғат гармониясымен толықтырып, өмірдің көлеңкелі тұстарын осы бір симфониядан аулақ ұстауға тырысты. Биң Шин өзіне Тагордың ақындық жан дүниесін сіңіріп алды. Осы тұрғыдан алғанда, Биң Шин Тагордың барлық еліктеушілерінің ішіндегі ең үздігі болды. Ол Тагордың гармония мен өмір туралы хаттарын жанама түрде жалғастырып, қытай оқырмандарына танымал етті. Сондықтан Биң Шин өзін ақын ретінде санамайды, өзінің «бірікпеген ойларын» өлең деп мойындамайды. Жаңа поэзияға оның өзінің қатал ұстанымдары бар. Оның ойынша, «өлеңде тек қана түпкі ой болмау керек, сонымен қатар онда картинаға лайық тірі әңгіме, музыкадағы секілді үйлесімді әуен болуы қажет, мазмұны ең терең сезімдерді жеткізу керек». Ал «әңгіме мен әуендері көңілсіз пайымдауларды, күнделіктегі жазбаларды, афоризм түрінде келген сөйлемдерді тек саньвэндар деп қана атауға болады, оларды өлең деп айту қателік». Ол «Жұлдыздарда» «афоризм сөйлемдер өте көп, сандырақтар да аз емес, алайда ол өлең деп аталады» дейді (Гын, 1991:6). Биң Шин бұл сөздерді 1923 ж. айтты, оның керемет өлеңдеріне деген қарым-қатынасы осындай ғана еді.

Бұл кезеңде Лян Шичу тағы да сыни мақалаларын жариялайды. Ол Биң Шиннің өлеңдеріндегі үш кемшілікті атап көрсетеді: «1) күшті бейнелемек болғанмен, ол солғын шыққан; 2) санвэньнің ұйқастары нашар; 3) сезім мен ақыл-ойды маңызсыз тұрғыда бейнелейді». Лян Шичу өзінің сараптамасын тұжырымдай келе: «Биң Шин ханым – қазіргі замандағы жақсы новелла жазушысы, алайда поэзия саласына лайық еңбектер жазатынына күмәнім бар» (Мао Китайская литература, 2015:6) деген. Лян Шичу, бәлкім, кейін ойын өзгерткен болар, алайда ол бізге белгісіз. Дегенмен Биң Шин қартайғанша

өз ойынан айнымады. 1993 жылы одан сұхбат алған кезде жаңа поэзия мен ақындар туралы сөз қозғалған болатын, сол кезде журналист алдымен «Жұлдыздар» және «Көктем суы» туралы сұрағанда, Биң Шин «Жұлдыздардың» поэзия емес екендігін, ал өзінің ақын емес екенін ескертіп отырды. Алайда бұл оның оқырмандарының оның өлеңдеріне тамсануына ешқандай кедергі тудырмайды. Оның үстіне бұл махаббат о бастан әлсіремеген, әдебиет тарихында, поэзияда, жаңа поэзия зерттеулерінде, таңдамалы шығармаларда, барлық оқулықтарда міндетті түрде «жұлдыздардың жылтылдауы» мен «көктем суының ағыны» болады. Бүгінгі күнге дейін Го Можоның «Жебеуші әйел» мен «Жұлдызды аспан» өлеңдерімен бірге Биң Шиннің өлеңдері оқу бағдарламасындағы міндетті түрде оқытулуға тиіс туындылар қатарында.

Биң Шин өлеңдеріндегі нақыл сөздер мен афоризмдер

Биң Шиннің өлеңдерінде шынында да афоризмдер, нақыл сөздер өте көп кездеседі, оның интеллектуалдық қыры өте күшті дамыған, ал сезімі мен эмоциясы біраз әлсіздеу. Сондықтан да болар, ол кейін өлеңдерін «ақыл-ой жырлары, интеллект өлеңдер» деп атайды. Дегенмен бұл жерде сөз жеке өлеңдері туралы айтылған болуы мүмкін, себебі «Жұлдыздар», «Көктем суында» 346 өлең бар. Бұл жердегі әрбір өлең аяқталған, дегенмен оларды бір нәрсе байланыстырып тұр. Олар өнердің бір әлемін құраған. Балалар, аналар, кішкентай інілер, достар, жазушылар, айлы түндегі әке, қарт адам, жас жігіт, бөлмедегі айна, ұшқан құс, тікенді раушан гүлі, айдың күңгірт сәулесі, мыңдаған кішкентай періштелер, таңғы шық, кешкі самал жел, отбасы, ара, самсаған жұлдыз, толқындар шуы, жаңбыр мен желдің астындағы ұя, ананың қойнауына тығылған «мен», жұлдыздар арасындағы ғарыш... осылардың бәрі «Жұлдыздардың» мазмұнын құрайды, расымен де бір өлеңнің патшалығын неге құрмасқа? Өнердің бір аяқталған әлемі деуге болмас па? «Көктем суының» идеясы жоғарыда көрсетілгендерге ұқсас. Бұл өнер әлемінде, өлеңдер патшалығында өтіп кеткен балалық шақпен қинала қоштасып, табиғаттың жұмбақтығы мен шексіздігіне, терең әрі ұлы ана махаббатына және т.б. тамсанады. Бұл жерде оқырмандар ақын құрған біртұтас өнер әлеміне саяхат жасауға мүмкіндік алады, сонымен қатар бұл әлемде толғану мен естеліктердің әрбір аялдамасын (әрбір өлеңін) көруге болады. Су Сюэлинь Биң Шиннің өлеңдеріне

түсінік бере отырып, оны: «жасыл құрақтың бір бөлігі, ол құрақта ағаштар сәнді өсуде, онда таза бұлақ бар, әдемі сайрауық құстар бар, сүйкімді қолға үйренген аңдар бар...» деп сипаттаған. Су Сюэлинь осының өзі Биң Шин құрған «Өлеңдер патшалығы» екенін айтады (Су Сюе Лин, 2000: 16).

90-шы жылдары жарық көрген көптеген зерттеу жұмыстарының ішінде Ван Фучжэннің «Биң Шиннің өлеңдері туралы» атты мақаласы ерекше ықпалға ие. Ван Фучжэн Биң Шиннің поэзиясын пайымдай отырып, бұл поэзия әлемінің бала жанымен құрылғанын, бұл бала шаққа үлкендер көзімен қараған әлем екенін, бұл әлемнің отбасынан, отбасынан қоғамға дейін, одан адамзат пен жер жүзіне дейін туындағанын айтады. Барлығы балалық шақтың көмегімен көзделген соң, бұнда тек қана қызықты ойлау нәтижесі емес, философия, көмескілік, жұмбақтылық та бар. Яғни бұл әлем сондай жеңіл әрі анық емес, сонымен қатар қиын әрі күрделі. Жеңіл философия, көмескілік пен жұмбақ ойлар оның өлеңінің мағынасын ашуда астарлы түрде берілген.

Оның өлеңдері – қиялдағы шындық, шындықтағы арман, өмірдің қайнар бұлағы, өлім туралы – олардың барлығында сөзбен жеткізе алмайтын, тек жан дүниемен ұғынуға болатын жасырын ойлар сақталып тұр. Биң Шин өлеңдерінің ерекшелігі – автордың жан дүниесінің бала сияқты тазалығы. Оның бала жаны сәбидің жаңа өмір мен адамзатқа деген күйзелісін көрсететін әлем мен тілге ерекше байланыс береді. Қытайдың қазіргі поэзиясы бала жанымен тығыз байланыс орнатқан. Бала жанын жоғалтқан ақын өлеңдерін де жоғалтады, сонымен қоса шебер, қарапайым, мөлдір эстетикалық түйсік пен аздап жұмбақ реңкі бар өлеңдерден айырылады. Ақынның айтуынша, адам өмірінің үлкен жолында балалық шақтың алтын дәуірі бар, оны ешкім екі рет басынан өткізе алмайды.

«Қағаз кеме» терең толғаныспен анасына арнап жазған өлеңі болып табылады. Ана – кішкентай қағаз кеме, ал үлкен теңіз – осы кемеңі бүктемелеп, бір аяқталған өлең жолын құраған қызы болып табылады. Сянган орта мектебінің оқулығы бірнеше рет қайта басылған, алайда «Қағаз кеме» оқуға міндетті өлеңдердің қатарында қала бермек.

Биң Шиннің қазіргі өлеңдерінде осындай стильде жазылған «Жабырқау», «Мен сүйемін, қайтып кел, сүйемін», «Көгершін» және т.б. өлеңдері бар. Бұлардың бәрі қазіргі поэзияда

жауһар туындылар болып саналады. Алайда бұл өлеңдер 20-30-жылдардағы өлеңдер болып табылады. «Биң Шиннің толық өлеңдер жинағының» редакторының зерттеуіне қарағанда: «ол өлеңдерде көптеген қиындықтар мен жоқшылыққа тап болған Отан мен халық суреттеледі. «Бірлеспеген бөлімдердің» пішін тұсынан өлеңдер үздіксіз лирикаға айналады, ырғақ, музыка жағына келгенде ақын өте ынталы; сонымен қатар оның «Жаңа ай» қоғамының өлеңдеріне өлшемі мен стилі ұқсас көптеген өлеңдері бар» (Померанц, 1972:17).

Биң Шиннің аударма өлеңдері де өте қызық, әсіресе үнді ақыны Тагор мен ливандық ақын Кахил Гибрананың өлеңдерінің аудармасы тамаша. Олар қазір классикалық туындыларға айналып кеткен. «Махаббат болса, бәрі болады». Бұл – Биң Шиннің қанатты сөзі, сонымен қатар оның өмірлік ұстанымы.

Биң Шин көп жылдар бойы жағалаудың қасында өмір сүргеннен кейін, оның махаббаты дәл өзінің сүйікті теңізі секілді ұланғайыр әрі терең. Биң Шин раушан гүлін ұнатады, «тек қана түсін емес, иісін, дәмін ұнатамын», «ал өткір тікенін одан да қатты ұнатамын», «онда өзіндік табандылық бар» (Черкасский, 1972:5).

Биң Шин Отанын шексіз сүйеді. Оның балалық шағы Қытай жағалауында өткенімен, кейін Америкада оқығанымен, Қытайда орнығып, Жапонияда тұрғанымен, Отанның көлеңкесі ізінен қалмады. «Менің Отаным» және т.б. өлеңдерінде оның еліне деген терең сүйіспеншілігін байқауға болады. Тіпті Биң Шин шетелде оқығанымен, ол өзінің киім үлгісі мен дағдыларын еуропалыққа ауыстырмады. Ол әрқашан қытайлық жас ханшайым болып қала берді. «Биң Шин үшін Отанды сүю – атамекенді сүю, халықты сүюді білдірді. Ол әлемнің мейірімді екенін, адамзаттың еркін екендігін, тек қана махаббат пен өзара жәрдемдесудің бар екенін ескертіп, тек солай ғана мәңгілік тұрақтылық пен бейбітшілікке жетуге болатынын айттып кеткен. Сол себепті де Биң Шин қайда барса да, жасы мен азаматтығының әртүрлі екеніне қарамастан, оның барлық жерде достары бар» (Ахметов, 1980: 360)

Биң Шиннің әсіресе балаларға деген махаббаты ерекше. «Адамның негізгі мінез-құлқы мен адами қасиеттері балалық шақтан бастап қалана бастайды. Бастапқы кезең өміріңнің соңында қайталанатын немесе керісінше, соңында бастапқының қайнар көзі алынады» (Бин Синь, 1923:13). Бұл философиялық ой – Биң Шиннің балалық шақ

тақырыбына неліктен мұқият, талапшыл көзқараспен қарайтынының бірден-бір белгісі. «4 мамырдан» бастап әдебиет ортасына кіріп, ұзақ жылдар бойы оқиғалардың шапшаң құбылуымен ол 80 жыл бойы жазуын тоқтатқан емес. Ол керемет белестерге қол жеткізді, мыңдаған қымбат әдеби мұралар қалдырды. Оның туындылары балаларды ерекше әсерге бөледі. «Мыңдаған періштелер балаларды мадақтайды! Бала! Оның кішкентай денесінде үлкен жан бар!» («Жұлдыздар») деп жазды ол. Биң Шин балаларды ұлттың үміті, Отанның болашағы ретінде көреді. Биң Шин бар өмірін балаларға арнады деп айтуға да болады.

«Жас оқырманға» атты прозалық жинақтың алғымсөзінде Биң Шин кітаптың негізгі кейіпкері оның сүйікті анасы екенін жазып кеткен. «Әйелдер мен үшін әрдайым ғажап шабыттың қайнар көзі болып табылады» деген (Синь, 1923:112). Бұл ойларын өзінің очерктері арқылы дәлелдейді. «Жұлдыздар жинағында» анасы туралы көп өлеңдері бар.

Биң Шин естеліктерді өнердің алғашқы нысанасы деп есептеген, себебі өмір өте күрделі және тек өткен күндердің тәтті бейнелері арқылы ғана қиыншылықты бір сәтке болса да ұмытуға болады. М. Арнаутов: «Балалық шақ естеліктері өзінің жарқын әрі таза күштері арқылы, өзінің терең әрі сол кездегі үміттері арқылы «қара еңбек», «еріксіздік» пен одан кейінгі түңілулердің аясында сиқырлы көрініп, шабыттың қымбат қайнаркөзі болып табылады» деген (Померанц, 1972: 123). Болгарлық психологтың бұл сөздері

Биң Шиннің жүрегіне жақын өткен күндерге деген мәңгілік адалдығын дәлелдеп тұрғандай.

Қорытынды

Ақынның жансыз табиғатқа (мысалы, теңізге, тауға тіл қататын өлеңдері) тірі адам сияқты тіл қатуы оның таза әрі нәзік жанын бейнелеп, жансыз затты жандандыруы, оған адамға қатысты бар қасиеттерді үйлестіруі – ақын шеберлігі. Ақын қарапайым, жеңіл сөздермен терең мағына береді. Бала туралы өлеңдер оңай жазылатын, қарапайым болып көрінгенмен, ол тек оның сыртқы формасы ғана, алайда оның іші терең ғажайып мазмұнға толы.

Ол формасы мен мазмұны жағынан жаңаша жанрдың тууына негіз болды. Классикалық қытай өлеңі мен жапонның танку және хокку өлең формаларын біріктіріп, оған христиандық сарындар қосты. Қысқа өлеңдер жазды (сяоши), өлеңдері көлемге бағынбайды (бір тармақта 2-ден 15-16-ге дейін иероглифтер болады). Биң Шин өз өлең формасы арқылы қытай поэзиясын шұбалаңқы өлең жолдарынан арылуға септігін тигізді, ол негізінен, қысқа өлеңнің шебері болды. Биң Шиннің өлеңдерінде афоризмдар, нақыл сөздер өте көп кездеседі, оның интеллектуалдық қыры өте күшті дамыған, ал сезім мен эмоцияға көп берілмейді. Өзін-өзі тұрақты түрде кемелдендіру, ақыл жағынан ғана емес, рухани жақтан да жетіліп отыру, мейірімділік – міне, Биң Шин осы қасиеттерді жоғары бағалайды, осы қасиеттерді өзінің, балалардың, оқырмандардың жанына сіңіруді мұрат етті.

Әдебиеттер

- Проблемы литературы Дальнего Востока. (2012) Том 2. – СПб.
 Мао Китайская литература. Творчество Дуня, Чжан Тяньи, Бин Синь (Электронный ресурс) // Studychinese.ru : (сайт). – (Б. м.), 2011. – URL: <http://studychinese.ru/article/105> (05.04.10).
 Су Сун Лин. (2000) “Моя любимая Бин Шинь”. Шанхайское издание.
 Ван Бин Гын. (1991) Выбранные работы Бин Шина – Китайская литература (Китайская версия). Фуцзяньское издание.
 Черкасский Л.Е. (1964) О поэзии «4 мая» // «Иностранная литература». – №5.
 Маркова С.Д. (1961) Поэтическое творчество Го Мо-жо. – М.
 Черкасский Л.Е. (1972) Новая китайская поэзия. 20-30-е годы. – М.
 Померанц Г.С. (1972) Литература и культура Китая / Г.С. Померанц. – М.: Наука: Гл. ред. восточной лит. – 360 с.
 Ахметов Ш. (1980) Қазақ балалар әдебиетінің хрестоматиясы. Мектеп баспасы.
 Бин Синь. (1923) Весна. Шанхайское издание.
 Бин Синь. (1923) «Звезды». Шанхайское издание.
 Бин Синь. (1994) “Блески моего романа”. Китайское Фуцзяньское издание.

References

- Problemy literature Dalnogo Vostoka. Tom 2. Sankt-Peterburg, 2012
 Kitaiskaya literatura. Tvorchestvo Mao Dunya, Chan Tyan Yi, Bin Xin (Elektronny resurs) // Studychinese.ru : (sait). – (B. m.), 2011. - URL: <http://studychinese.ru/article/105> (05.04.10).

- Su Xue Lin. "Wo suo renshide nushen Bing Xin". Shanghai chuban, 2000
Wang Bing Gen. Bing Selected Works - Children s Literature Volume(Chinese Edition). Fujian Education Press (1991)
Cherkasski L.E. O poezii «4 maya» // «Inostrannaya literatura». 1964. - №5
Markova C.D. Poeticheskoe tvorchestvo Go Mo Ro. M., 1961.
Cherkasski L.E. Novaya kitaiskaya poeziya. 20-30-e gody. M., 1972.
Pomeranc G.C. Literatura i kultura Kitaya / G.C. Pomeranc. - M. : Nauka : Gl. red. vostochny lit., 1972. - 360 s.
Akhmetov S. Kazakh balalar adabietinin hrestomatiyası. Mektep baspasy. 1980
Bin Xin. Spring Water. Shanhaikoe izdanie 1923
Bin Xin. « Zvezdy» . Shanhaikoe izdanie, 1923
Bin Xin. "Moi dom". Fujianskoe izdanie, 1994